

ПРАВО. ДЕРЖАВА. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО

УДК 347.211

О.Є. АВРАМОВА, канд. юр. наук, доц., НТУ «ХП»

Т.М. МАРЧЕНКО, магістрант, НТУ «ХП»

ПРАВОВИЙ РЕЖИМ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Стаття присвячена питанням встановлення правового режиму комерційної таємниці на підприємстві. Розглянуто процедуру введення правового режиму комерційної таємниці на підприємстві. Встановлено, що поняття «комерційної таємниці» є родовим поняттям «конфіденційної інформації». Визначаються ознаки комерційної таємниці: невідомість для інших осіб; обмеженість у доступі; наявність комерційної цінності та правового режиму охорони на підприємстві.

Ключові слова: комерційна таємниця, процедура, правовий режим, підприємство, конфіденційна інформація, обмеженість у доступі.

Вступ. У сучасних умовах функціонування соціально орієнтованої економіки господарювання науково-технічна, технологічна, економічна та інша інформація, яка дозволяє отримати пріоритет на ринку товарів та послуг, є головною силою конкуренції, основною умовою економічного розвитку суб'єкта господарювання. Звідси посилюється значення правової охорони вказаної інформації від несанкціонованого доступу. Таким чином, тема охорони комерційної таємниці потребує дослідження та є актуальною.

Аналіз законодавчих актів. Проблеми правового режиму комерційної таємниці на підприємстві досліджувались В.А. Дозорцевим, В.М. Лопатіним, О.Г. Павловою, В.А. Северіним, В.І. Ярочкіним та іншими науковцями. На законодавчому рівні правовий режим комерційної таємниці базується на Конституції України і складається з Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України, Закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції» інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини, які виникають у зв'язку з набуттям, здійсненням та захистом прав на комерційну таємницю, а також відповідних чинних міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 505 Цивільного Кодексу України встановлює, що комерцій-

© О.Є. Аврамова, Т.М. Марченко, 2013

ною таємницею являється інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію. На підставі аналізу цього визначення, можна відокремити наступні ознаки комерційної таємниці: невідомість для інших осіб; обмеженість у доступі; ця інформація має комерційну цінність; наявність для цієї інформації режиму охорони на підприємстві.

Необхідно підкреслити, що комерційна таємниця – це конфіденційна інформація про діяльність підприємства, його інноваційну спрямованість та інше. Тому розглядати її потрібно також із точки зору Закону України «Про інформацію», який встановлює, що під конфіденційною інформацією розуміють відомості, які знаходяться у володінні, користуванні або розпорядженні окремих фізичних чи юридичних осіб і поширюються за їх бажанням відповідно до передбачених ними умов. Отже, термін «конфіденційна інформація» є родовим та більш широким по відношенню до терміну «комерційна таємниця». Слід зазначити, що особливістю відомостей, які становлять комерційну таємницю, як виду конфіденційної інформації, є їх комерційний і господарський характер. Таким чином, комерційна таємниця є різновидом конфіденційної інформації.

Результати досліджень. Аналізуючи зміст правового режиму комерційної таємниці на підприємстві, слід виходити з юридичної природи права на комерційну таємницю та враховувати при цьому юридичні ознаки самої комерційної таємниці. За аналізом її сутності та права на неї, на підприємстві може бути введений правовий режим комерційної таємниці. При цьому виділяють наступні складові правового режиму комерційної таємниці: порядок закріплення за інформацією режиму комерційної таємниці, здійснення суб'єктом господарювання відносно цієї інформації діяльності з володіння, користування та розпорядження, а також встановлення порядку охорони комерційної таємниці.

Слід зазначити, що кожен підприємець самостійно визначає склад відомостей, які відносяться до комерційної таємниці, за виключенням певних обмежень, що встановлені законодавством. У Постанові Кабінету Міністрів України від 9 серпня 1993 р. № 611 «Про перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці» передбачено, що не можуть бути віднесені до комерційної таємниці наступні документи: установчі документи, документи, що дозволяють займатися підприємницькою чи господарською діяльністю та її окремими видами; інформація за всіма встановленими формами державної звітності; дані, необхідні для перевірки обчислення і сплати податків та інших обов'язкових платежів; відомості про чисельність і склад працюючих, їхню заробітну плату в цілому та за професіями й

посадами, а також наявність вільних робочих місць; документи про сплату податків і обов'язкових платежів; інформація про забруднення навколишнього природного середовища, недотримання безпечних умов праці, реалізацію продукції, що завдає шкоди здоров'ю, а також інші порушення законодавства України та розміри заподіяних при цьому збитків; документи про платоспроможність; відомості про участь посадових осіб підприємства в кооперативах, малих підприємствах, спілках, об'єднаннях та інших організаціях, які займаються підприємницькою діяльністю; відомості, що відповідно до чинного законодавства підлягають оголошенню.

На підставі аналізу вищевказаної постанови можна стверджувати, що відомості, які можуть бути віднесені до комерційної таємниці повинні мати наступні ознаки: не містити державної таємниці; не наносити шкоди інтересам суспільства; відноситись до виробничої діяльності підприємства; мати дієву або потенційну комерційну цінність та створювати переваги в конкурентній боротьбі; мати обмеження в доступі. Це необхідно враховувати при формуванні переліку об'єктів комерційної таємниці на підприємстві. До гарантій, які забезпечують правовий режим комерційної таємниці на підприємстві, віднесено: конституційні гарантії, які надають право суб'єкту господарювання володіти, користуватися та розпоряджатися об'єктами права інтелектуальної власності на власний розсуд; гарантії, закріплені у Законі України «Про інформацію», зокрема суб'єкт господарювання право самостійно визначати режим доступу до інформації з обмеженим доступом; гарантії, закріплені у Цивільному Кодексі України, які визначають правомочності суб'єкта господарювання щодо комерційної таємниці.

Звернемось до процедури введення правового режиму комерційної таємниці на підприємстві. Режим комерційної таємниці на підприємстві вводиться спеціальним наказом. В цьому наказі необхідно передбачити заходи щодо охорони цих відомостей, коло осіб, які мають доступ до цієї інформації, правила роботи з документами, які мають гриф «Комерційна таємниця» та перелік відомостей, що становлять комерційної таємниці. Співробітники підприємства повинні під розписку ознайомитись із наказом. Режим комерційної таємниці на підприємстві є ефективною мірою захисту інформації. Оскільки, законодавством України передбачена відповідальність за її розголошення. Відповідно до статті 47 розділу IV Закону України «Про інформацію», порушення законодавства України про інформацію тягне дисциплінарну, цивільно-правову, адміністративну, кримінальну відповідальність.

Висновки. Таким чином, існує ряд заходів з визначення правового режиму комерційної таємниці на підприємстві, який регламентовано вітчизняними та міжнародними актами. Законодавство України гарантує правовий захист комерційної таємниці, а її нормативно-правове регулювання здійснюється Цивільним Кодексом України, іншими нормативними та локальними актами підприємства.

Надійшла до редколегії 01.04.2012.

УДК 347.211

Правовой режим комерційної таємниці на підприємстві / Аврамова О.Є., Марченко Т.М. // Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Актуальні проблеми розвитку українського суспільства. – Харків: НТУ «ХПІ», 2013. – № 6(980). – С. 16-19.

Статья посвящена вопросам установления правового режима коммерческой тайны на предприятии. Рассмотрены процедура введения правового режима коммерческой тайны на предприятии. Установлено, что понятие «коммерческой тайны» является родовым понятием «конфиденциальной информации». Определяются признаки коммерческой тайны: неизвестность для иных лиц; ограниченность в доступе; наличие коммерческой ценности и правового режима охраны на предприятии.

Ключевые слова: коммерческая тайна, процедура, правовой режим, предприятие, конфиденциальная информация, ограниченность в доступе.

The article is devoted to establishing the legal regime of trade secrets in the enterprise. A procedure for the introduction of legal regime of trade secrets in the enterprise. It is established that the concept of «trade secrets» is a generic term «konfedentsial'noy information». Determined by the characteristics of trade secrets: the unknown for others, limited access, the availability of commercial value, and the legal regime of the enterprise.

Keywords: trade secrets, procedures, legal regime, enterprise, confidential information, limited access.

УДК: 347.454.5

О.Е. АВРАМОВА, канд. юр. наук, доц., НТУ «ХПІ»

А.А. ЗАЙЦЕВА, магистрант, НТУ «ХПІ»

ПРАВОВЫЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ АВТОРА И ИЗДАТЕЛЬСТВА

Статья посвящена проблемам установления правоотношениям автора и издательства. Устанавливается правовой статус данных субъектов. Определяются виды договоров, которые заключаются между автором и издательством, в частности характеризуется авторский договор.

Ключевые слова: правовой статус, договор, автор, издательство, произведение, литература, наука, искусство.

Ведение. На сегодняшний день, создавая произведения литературы, науки и искусства, авторы все больше преследуют цель получения прибыли или иного дохода от результата своего творческого труда. Передача имущественных прав автора издательству является процессом коммерциализации объекта авторского права, который требует отдельного изучения. В теории интеллектуальной собственности вопросы взаимоотношений автора и издательства рассматривались Антимоновым Б.С., Флейшиц Е.А., Ваксбергом А.И., Гавриловым Э.П., Дозорцевым В.А., Камышевым В.Г., Павловой Е.А., Юрченко А.К. и другими исследователями. Однако, теоретические

© О.Е. Аврамова, А.А. Зайцева, 2013